

Zondag 20 juli 2025

1e LEZING: Jesaja 63: 7-14

2e LEZING: Marcus 6: 45-52

OVERDENKING

Als er één verhaal is waarmee het christelijk geloof vaak belachelijk gemaakt wordt in onze tijd, dan is het wel dit: Jezus die over water loopt... wie gelooft dat nou! Over water lopen kan immers niet. Wat een onzin.

Je zou willen dat je dit wonderverhaal weer kon horen met de oren van een kind dat de taal van de sprookjes nog verstaat, die nog niet heeft geleerd natuurwetenschappelijk te denken.

Je zou willen dat het kon, over water lopen, dat had zeker mensenlevens gered van de verdrinkingsdood.

Marcus en ook de andere evangelisten hebben hun verhalen enkele tientallen jaren ná het leven van Jezus opgeschreven. En die zouden nooit zijn opgeschreven als er niet de ervaring was geweest van Pasen, van Jezus' opstanding. Dat betekent voor het verstaan van deze verhalen, dat ze niet de droge feiten vertellen over de geschiedenis van Jezus, daarvoor was die geschiedenis te waardevol voor hen. In elk verhaal klinkt daarom door wat Jezus voor hen betekende, en hoe ze erover hadden nagedacht, vanuit Pasen. Ieder evangelieverhaal is zo eigenlijk een paasverhaal. Er zit veel reflectie, geloofsbezinning, in. Ze vertellen naar hun overtuiging, over de levende, de opgestane, die naar hun gevoel helemaal niet iemand uit het verleden was, maar iemand die leefde en bij hen was, in hun heden. Zo, zoals in deze verhalen, zo leefden zij hun leven, samen met Jezus.

De eerste Christenen, de mensen in Rome, hoorden de psalmen in dit verhaal. Ze waren maar met een klein groepje en ze werden vervolgd omdat ze met Jezus in zee waren gegaan. Ze hoorden er de geloofstrijd in van eerdere generaties en ook het vertrouwen dat hen gegeven werd, van een God die redt, die macht heeft over de wateren. Ze herkenden de angsten van mensen vóór hen in nood op de levenszee, en eigenlijk is het nu niet anders. Het kan de ervaring zijn van elke dag. De kwetsbaarheid van ons bestaan; de onvanzelfsprekendheid daarvan; hoe het mis kan gaan met een mens, met een leven; hoe ziekte kan toeslaan, willekeurig, elk moment; hoe overstromingen je huis kunnen wegspoelen of als er een nieuwe golf van geweld komt... hoe kan het toch, dat we niet voortdurend wegzinken in de zee waarop we lopen... Dat we er nog zijn....

Het is een diep bijbels besef, vanaf de eerste bladzijde van de Bijbel al: dat die wereld er is, en dat wij er zijn, dat is niet minder dan een wonder! In het begin was er immers niets anders dan water. En het is aan niemand minder dan God zelf te danken dat er in dat water een stukje droog land ontstond dat de wateren van opzij en van onderen van ons weg houdt; en een hemelkoepel die de wateren daarboven op hun plek houdt... er hoeft niets te gebeuren of de hele boel stort weer in, of de zondvloed breekt uit. Inderdaad, het bestaan van de wereld, het bestaan van ons mensen is wonderlijk, en tegelijk kwetsbaar.

Aan het verhaal van vandaag gaat het verhaal van de wonderbare spijziging vooraf. Vijfduizend man genoten op de groene weiden van de rust en van het eten dat Jezus hen gaf. Op die groene bergweide schemert iets van de eeuwige morgen. En meteen daarop volgt een nacht van storm en tegenwind en onrust. Het verhaal begint er mee dat Jezus afstand neemt van de twaalf discipelen.

Hij gelastte de leerlingen in de boot te stappen en alvast vooruit te gaan naar de overkant, hij zou komen nadat hij de mensen had weggestuurd. Het is alsof Jezus denkt: het zijn ervaren vissers, die

discipelen van mij, ze kunnen het water wel over zonder mij, ze moeten het maar even redden zonder mij, mijn fysieke aanwezigheid. We weten niet hoe de luchten er toen bij hingen, misschien leek het weer gunstig, misschien waren er signalen van naderend slecht weer, in ieder geval laat Jezus de leerlingen alleen de boot in gaan. Hij zelf gaat de berg op, om, weg van alle mensen, de afzondering te zoeken. De berg is vanaf de berg Sinaï, waar God lang geleden zijn volk de wet voorschreef, tot en met de berg van de verheerlijking, een plek waar de mens God ontmoet.

Is de berg de plek waar de mens God ontmoet, het water is de plek waar de mens de duisternis en de angst ontmoet! Daar gaan de leerlingen het schip in...

Het volk Israël woonde en woont net als wij aan de kust, maar Joden zijn vanouds absoluut geen zeeschuimers. Ze hebben geen zeebenen. 'Water' heeft voor hen te maken met bedreiging, angst, afstand van God. De volgelingen van Jezus dachten bij hem veilig en geborgen te zijn. Ze gingen er misschien van uit dat de Heer hen voor zou gaan, naar de overkant. Maar hier worden de discipelen vooruit gezonden.

Daar gaan ze, alleen, zonder Jezus. Als mensen hun weg zoekend in de nacht, op die zee, waar God achtergebleven lijkt te zijn. God iets van vroeger, de wereld God-loos. Wat die discipelen hier meemaken, het is een ervaring van de gelovigen van alle eeuwen: waar is Hij toch, die ons vooruit gezonden heeft?

Nadat ze laat in de middag zijn vertrokken, hebben ze bij het vallen van de avond al de helft van de route achter de rug, zijn ze midden op het meer. Maar dan wordt de tegenwind al te hevig en komen ze ook met de grootste inspanning urenlang niet echt vooruit. Tja, het kan moeilijk gaan soms, dan komt die onvanzelfsprekendheid van het bestaan niet als een wonder, maar als een bedreiging op je af, je kunt er bang van worden.

Jezus ziet, net als God in Jesaja 63, de nood van de zijnen. En net als God in Jesaja 63 wil Jezus bij zijn discipelen komen en hen redden. Zo vader, zo zoon, zou je kunnen zeggen.

Jezus komt zijn discipelen te hulp en dezen merken het niet eens. Ze blijven gefocust op nood en gevaar; en als er hulp wordt geboden, vermoeden zij alleen maar nieuwe verschrikkingen. Ze dachten dat hij een geestverschijning was en ze schreeuwden het uit, ze raakten in paniek.

Wij weten al dat het Jezus was. Maar heb je wel genoeg gezegd, als je zegt: het was geen spook, het was Jezus?

Misschien gaat het hier niet alleen om Jezus en zijn leerlingen, maar ook om God en zijn majesteit over de schepping. God schiep immers het droge, niemand is de waterbedwinger dan God zelf. Hij ging voor door Rode Zee en Jordaan, zodat Israël er veilig doorheen kon trekken. En nu in dit verhaal, is God in Jezus dichtbij gekomen, als heerser over het water. Misschien omdat het in dit verhaal niet gaat over een spookverschijning, maar over een Godsverschijning, dat je het daarom zo moeilijk op je netvlies krijgt: Jezus wandelend over de golven, lopend over het water, verheven boven het water, alsof hij God zelf is.

Marcus vertelt dat, wanneer Jezus bij het schip met de leerlingen aankomt, Hij hen eerst wilde voorbijlopen. Daar is veel over nagedacht, wat daarmee gezegd wil zijn.....Hij wilde aan hen voorbijlopen.

In het Oude Testament is dat geen vreemde gedachte, 'God in het voorbijgaan'. Dat beleefde Mozes toen hij God wilde zien, (Exodus 34) maar niemand kan God zien - dat is een mens niet gegeven - en daarom moest hij zich verbergen in een grot. En toen trok God aan hem voorbij, zodat hij God slechts achteraf zag, in de rug, nadat Hij voorbijgegaan was. Ook in die bijzondere nacht van de uittocht uit

Egypte is er sprake van dat God aan zijn volk voorbijtrok om het te bevrijden van de Egyptenaren. Al die bevrijdingsverhalen van Israël zijn dan ook verhalen achteraf. God ging voorbij, maar dat inzicht ontstaat pas achteraf.

En meteen sprak Jezus hen aan: 'houd moed! Ik ben het, wees niet bang!' Het is alsof we een echo horen van die oude Godsopenbaring aan Mozes lang geleden: 'Ik ben die Ik ben, Ik ben erbij...'

Ik ben het, zei ook Jezus.... Alles wat in dat Oude Testament geschreven staat, in de Thora, bij de profeten, en in de geschriften, klinkt hier door - IK ZAL ER ZIJN – en dat als het verborgen geheim van de God van Israël. We mogen er in ontdekken en horen dat in de onvanzelfsprekendheid, in dat wonder van ons leven, een goddelijke aanwezigheid zich meldt, over het water komt Hij aangelopen, als symbool van de bevrijder-God uit de oude verhalen. Ik ben het.

Jezus zette zijn voeten op het water en wandelde over de zee. Hij ging over de levenszee, in het vaste vertrouwen dat niets hem kon scheiden van de liefde van God. En toen Hij bij de discipelen aan boord stapte, ging de wind liggen.

Waarom zo bang voor het water? Voor de nacht? Hoor toch eens, de morgen komt, het wordt licht en steeds klinkt die stem, dwars door de wind heen, over het water: Houdt moed; en: Ik ben het; 'ga het schip in, Mij vooruit, naar de overkant.'

Heel dat leven van ons, al dat lopen over het water, het vindt blijkbaar plaats op grond van, en wordt begeleid door die roepstem. Vanaf het begin, de eerste bladzijde van de Bijbel, toen God al zei: 'Het droge kome te voorschijn', zou dat zoveel anders zijn dan wanneer Jezus in dit verhaal zegt: 'Ga vooruit, naar de overkant', ik volg wel, later.... 'Houdt moed', wees niet bang, vaar maar naar de overkant, ik houd jullie wel in het oog, ik kom wel naar je toe.... je zou er nog van schrikken, denkend dat ik een spook ben...

Zijn leerlingen waren helemaal van hun stuk gebracht. Zij begrijpen het niet. Hardleers als ze zijn, zoals er staat. Ze hadden het al niet begrepen toen de broden en de vissen werden gedeeld. Zij begrijpen het niet.

Blijkbaar is er iets van angst en ontredde, die blijft bestaan, steeds de kop op steekt en dat is datgene waar het geloof als het ware steeds weer op bevochten moet worden; hoe moeilijk dat soms ook kan zijn, de angst bezweren, je niet bang laten maken.

Het is hetzelfde onbegrip, of ongeloof, als waarmee mensen vandaag dit soort verhalen en het evangelie als geheel ontvangen. Dat kan toch niet? Dat bestaat toch niet?

Maar het wonder is, dat het dus wel bestaat.

Jezus laat zien dat hij het kwade eronder kan houden, dat we zo mogen leven dat de onrust en de onzekerheid – het duister van de vallende avond – geen macht op ons krijgen. Het dobberende wankelende bootje van onze kerk, van ons leven, van ons wiebelende geloof, dat bootje gaat niet onder. Want God is er bij, we verzinken niet in het diepe water van de zee. Dat niet.

Wees niet bang. Ik ben het, zegt Jezus. En als Hij aan boord stapt, gaan de winden liggen.

Is er rust. Is er stille zekerheid. Wat er ook gebeurt, wij zijn geborgen in zijn hand.

Dat het zo mag zijn, AMEN